

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ткачука Сергія Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України

Київ
16 березня 2023 року
№ 35-2(II)/2023

Справа № 3-34/2023(73/23)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Лемак Василь Васильович (голова засідання),
Головатий Сергій Петрович (доповідач),
Мойсик Володимир Романович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ткачука Сергія Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Головатого С.П. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Ткачук Сергій Васильович як суб'єкт права на конституційну скаргу (далі – Заявник) звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), частину другу статті 392 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс) щодо «унеможливлення окремого апеляційного оскарження

„окремої ухвали“, постановленої під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті».

Оспорювані приписи статті 392 Кодексу встановлюють: ухвали, що їх ухвалено під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, установлених частиною першою цієї статті, окремому оскарженню не підлягають, крім випадків, визначених Кодексом; заперечення стосовно таких ухвал можуть бути включені до апеляційної скарги на судові рішення, визначене частиною першою цієї статті (абзац перший частини другої); ухвали суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою або про продовження строку тримання під вартою, ухвалені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті, підлягають апеляційному оскарженню порядком, визначеним Кодексом (абзац другий частини другої).

На думку Заявника, частина друга статті 392 Кодексу не відповідає статті 8, частині четвертій статті 32, частинам першій, другій, шостій статті 55, пунктові 8 частини другої статті 129 Конституції України.

Обґрунтовуючи свою позицію щодо неконституційності оспорюваних приписів Кодексу, Заявник посилається на приписи Конституції України, Кодексу, Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України, Закону України „Про адвокатуру та адвокатську діяльність“ від 5 липня 2012 року № 5076–VI зі змінами (далі – Закон № 5076), на Загальну декларацію людських прав 1948 року, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року, рішення Конституційного Суду України та на судові рішення в його справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів та матеріалів впливає таке.

2.1. Заявник отримав свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та здійснює адвокатську діяльність.

Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Івано-Франківській області призначив Заявника захисником особи в кримінальному провадженні щодо обвинувачення її у вчиненні кримінального правопорушення, визначеного частиною четвертою статті 185 Кримінального кодексу України (далі – обвинувачений).

2.2. Кримінальне провадження щодо обвинуваченого перебувало у провадженні Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області.

Обвинувачений у судовому засіданні заявив клопотання про заміну захисника на іншого у зв'язку з неналежним здійсненням Заявником захисту обвинуваченого. Це клопотання обвинувачений обґрунтував, зокрема, тим, що Заявник не спілкувався з обвинуваченим стосовно його обвинувачення, не узгоджував із ним позицій захисту.

Івано-Франківський міський суд Івано-Франківської області ухвалою від 1 листопада 2022 року задовольнив клопотання обвинуваченого про заміну захисника, а також ухвалив повідомити для відповідного реагування Кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури Івано-Франківської області про факт грубого порушення Заявником вимог Кодексу та Правил адвокатської етики.

2.3. Заявник оскаржив апеляційним порядком зазначену ухвалу Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області в частині повідомлення для відповідного реагування Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Івано-Франківської області про факт грубого порушення Заявником вимог Кодексу та Правил адвокатської етики й не заперечував стосовно задоволення клопотання про заміну його на іншого захисника.

Івано-Франківський апеляційний суд ухвалою від 5 грудня 2022 року відмовив Заявникові у відкритті апеляційного провадження за його апеляційною

скаргою на ухвалу суду першої інстанції, оскільки її подано на судове рішення, що не підлягає оскарженню апеляційним порядком.

2.4. Заявник оскаржив касаційним порядком зазначену ухвалу суду апеляційної інстанції. Колегія суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду ухвалою від 29 грудня 2022 року, яка є остаточним судовим рішенням у справі Заявника, відмовила Заявникові у відкритті касаційного провадження.

Суд касаційної інстанції, застосувавши оспорювані приписи Кодексу, зазначив, що суд апеляційної інстанції дійшов правильного висновку про те, що ухвала Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 1 листопада 2022 року, яка ухвалена під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, визначених частиною першою статті 392 Кодексу, не підлягає окремому оскарженню апеляційним порядком.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі має міститись обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. На думку Заявника, ухвала Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 1 листопада 2022 року в частині повідомлення для відповідного реагування Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури

Івано-Франківської області про факт грубого порушення Заявником вимог Кодексу та Правил адвокатської етики є «по суті „окремою ухвалою“», яка „за загальним правилом незалежно від виду судочинства може бути оскаржена особами, яких вона стосується“.

Заявник зауважує, що право на оскарження окремої ухвали особами, яких вона стосується, визначено частиною дев'ятою статті 262 Цивільного процесуального кодексу України, частиною дев'ятою статті 246 Господарського процесуального кодексу України, частиною сьомою статті 249 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заявник зазначає, що ухвалення „окремих ухвал“ не встановлено Кодексом (крім статті 378 Кодексу), а отже, не встановлено можливості їх оскарження незалежно від стадії кримінального провадження, однак далі твердить, що «загальні принципи права, на яких ґрунтуються засади кримінального провадження, беззаперечно свідчать про можливість оскарження „окремої ухвали“ в кримінальному провадженні».

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України зазначає, що судовим рішенням, яке Заявник не мав можливості оскаржити апеляційним порядком, була ухвала Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 1 листопада 2022 року, у якій суд першої інстанції задовольнив клопотання обвинуваченого про заміну захисника, а не „окрема ухвала“, ухвалення якої як окремого виду судового рішення під час розгляду питання про заміну захисника в Кодексі не встановлено.

Аналіз змісту конституційної скарги Заявника свідчить, що його твердження про можливість оскарження „окремої ухвали“ у кримінальному провадженні не ґрунтуються на юридичних аргументах, а отже, не можуть бути обґрунтованими неконституційності частини другої статті 392 Кодексу.

Крім того, лише кримінальне процесуальне законодавство України визначає порядок кримінального провадження на території України (частина перша статті 1 Кодексу); у випадках, коли приписи Кодексу не регулюють або неоднозначно регулюють питання кримінального провадження, застосовують

загальні засади кримінального провадження, визначені частиною першою статті 7 Кодексу (частина шоста статті 9 Кодексу).

Отже, посилення Заявника на право апеляційного оскарження окремих ухвал, що його встановлено в інших видах судочинства, також не є обґрунтуванням неконституційності оспорюваних приписів Кодексу.

3.2. Заявник зазначає, що внаслідок застосування судами апеляційної та касаційної інстанцій частини другої статті 392 Кодексу порушено його права, гарантовані Конституцією України, а саме „право звернення до суду для захисту своїх прав безпосередньо на підставі Конституції України, право на судовий захист, в тому числі права спростувати недостовірну інформацію про себе та вимагати вилучення такої інформації, право на оскарження в суді рішень відповідних органів, їх посадових осіб, право на апеляційний перегляд справи“.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України з цього приводу зазначає таке.

Кримінальне провадження, у межах якого Івано-Франківський міський суд Івано-Франківської області ухвалив ухвалу від 1 листопада 2022 року, апеляційне оскарження якої приписами статті 392 Кодексу не встановлено, стосувалось обвинувачення особи, захист якої здійснював Заявник, у вчиненні кримінального правопорушення, визначеного частиною четвертою статті 185 Кримінального кодексу України, а ухвала – належного забезпечення права обвинуваченого на захист у кримінальному провадженні.

Івано-Франківський міський суд Івано-Франківської області в ухвалі від 1 листопада 2022 року ухвалив повідомити для відповідного реагування Кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури Івано-Франківської області про факт грубого порушення Заявником вимог Кодексу та Правил адвокатської етики. Тобто зазначений суд у цій ухвалі не розв'язував питання щодо притягнення Заявника до дисциплінарної відповідальності, а лише ухвалив повідомити компетентний орган, уповноважений розглядати питання щодо

притягнення Заявника до дисциплінарної відповідальності, про факт грубого порушення Заявником вимог Кодексу та Правил адвокатської етики.

Притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності здійснюють спеціальним порядком, визначеним, зокрема, приписами розділу VI „Дисциплінарна відповідальність адвоката“ Закону № 5076, якими встановлено, окрім іншого, право на оскарження рішень у дисциплінарній справі (стаття 42 Закону № 5076).

З огляду на зазначене Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає, що Заявник не навів належних аргументів щодо того, як саме застосування в остаточному судовому рішенні в його справі частини другої статті 392 Кодексу призвело до порушення його права на звернення до суду для захисту своїх прав безпосередньо на підставі Конституції України, права на судовий захист, права спростувати недостовірну інформацію про себе та вимагати вилучення такої інформації, права на оскарження в суді рішень відповідних органів, їх посадових осіб, права на апеляційний перегляд справи.

3.3. Аналіз змісту конституційної скарги свідчить, що Заявник не обґрунтував неконституційності частини другої статті 392 Кодексу, натомість висловив твердження щодо оскарження „окремої ухвали“ в кримінальному провадженні, які не ґрунтуються на юридичних аргументах, а також незгоду із законодавчим регулюванням питання апеляційного оскарження ухвал, що їх ухвалено під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, визначених частиною першою статті 392 Кодексу, та остаточним судовим рішенням у його справі.

Отже, Заявник не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ткачука Сергія Васильовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**